

Graffiti ja katutaide nykytaiteen kentällä

Opinnäytetyö
Tampereen Ammattikorkeakoulu
Kuvataiteen koulutusohjelma
J-P Köykkä
2015

Sisällys

1 Johdanto	4
2 Graffitin historiaa	5
3 Graffitin ja katutaiteen eroavaisuus	7
4 Graffitin vaikutus omaan taiteelliseen työskentelyyni	8
5 Graffiti ja taidegalleriat	9
6 Graffitiaiheisia näyttelyitä ja tapahtumia Suomessa	
6.1 URB-Festivaali	12
6.2 Street Art - The New Generation	12
6.3 Ryminä 2014	13
Ylikuormittuma/Overload	14
Lopuksi	15
Lähteet ja kuvaliitteet	16

1. Johdanto

Toteutin opinnäytetyöni taiteellisen osuuden, maalausinstallaation nimeltään Ylikuormittuma Taidekeskus Mäntinrannan studioon keväällä 2015. Työskentelen usein useiden maalausmateriaalien parissa ja opinnäytetyöni teokset ovat toteutettu kankaille, levyille, lasille, puulle ja paperille monia erilaisia maaleja ja kollaasia käyttäen.

Tässä tekstissä pohdin graffitikulttuurin vaikutusta omaan taiteelliseen työskentelyyni sekä graffitia nykytaiteen kontekstissa. Onko graffiti taidetta ja miten maalaus muuttuu sen siirtyessä kadulta galleriaan. Lisäksi kerron murto-osasta urbaaniin taiteen tapahtumista ja näyttelyistä, joissa myös itse olen saanut olla mukana taiteilijana ja työntekijänä.

2. Graffitin historiaa

Amerikkalaisten suurkaupunkien nuoriso alkoi kirjoittaa spraylla ja huopakynillä lempinimiään asuinympäristönsä seiniin 60-luvulla. Tutkijat kytivät kirjoituksissaan nuorison uuden tavan ihmiskunnan tuhansia vuosia jatkuneeseen perinteeseen: nimet olivat graffiteja (Isomursu, Jääskeläinen 1998, s.14). Erilaisia tarinoita siitä kuka tai ketkä ovat olleet ensimmäisiä, on monia. New York Times-lehti kirjoitti graffitista ensimmäisen kerran vuonna 1971.

New Yorkissa gallerioiden omistajat näkivät tilaisuuden siirtää graffitiartistien maalaukset seinältä kankaalle. Mutta täällä ja muualla, graffitimaalareiden hyväksyntä taiteilijoina oli yleisesti pinnallista. Teokset gallerioissa oli usein vain lähtöpiste oikeaan taiteeseen. Taidemarkkinat määräsivät omat sääntönsä tässä pelissä. Jos graffitimaalari halusi gallerian edustavan häntä, se usein loppui lyhyeen artistin statuksen takia. Taidemarkkinat ja taidekritikot päättivät onko graffiti taidetta ja milloin se on, mikä oli ollut metroon piirtelijöille itselleen yhdentekevää (Stahl, s.156). Yleisesti on vaikeaa olla uskottava taiteilija, jos ei ole koulutusta alalta. Nykyään graffitikulttuuri on jo tunnistettu ja on olemassa monia artisteja joiden taustat tulevat sieltä ja he ovat käyneet taidekoulutuksen. Se miten näiden taiteilijoiden tuotanto heijastaa graffitiin on yksilöllistä. Taiteilijan itsensä ei tarvitse, tai hän ei halua välttämättä painottaa alakulttuurin vaikutusta muuhun taiteelliseen työskentelyyn. Ja onhan aina taidemarkkinoilla ollut se päättävä joukko, jotka tekevät päätöksen siitä mikä on taidetta ja mikä ei, mikä hyvää taidetta ja mikä huonoa. En usko, että artistin statuksella tai taustalla nykyään ole negatiivista merkitystä, positiivista ja mielenkiintoa herättävää enemmänkin.

Eurooppaan graffitikulttuuri levisi 1980-luvun alussa osana hiphop-nuorisokulttuuria. Aluksi ihmiset eivät ymmärtäneet ilmiötä ja näin ollen siihen ei osattu reagoida. 90-luvun alussa yksityisyrittäjät ja isommat firmat alkoivat kuitenkin jakaa ilmiantopalkkioita, jos töhriä satiini kiinni ja vastuuseen teoistaan. 1998 Helsingin kaupungin valtuusto aloitti hankkeen Stop töhryille, jolla oli tarkoitus puhdistaa graffitit, tarrat ja julisteet kaupunkikuvasta välittömästi niiden ilmestyttyä. Myös tilaustyögraffitit puhdistettiin. Valtio palkkasi yksityisen poliisin tarkkailemaan vain ja ainoastaan kadulle tehtyjen laittomien taideteosten tuottajia. Lopulta tilanne johti lukuisiin kiinniottoihin ja tuomioihin joista kovimmat saattoivat asettaa katumaalarit

Dondi graffiti New Yorkin metrossa 1970-1980 luvun taitteessa. Kuvannut Martha Cooper.

jopa elinikäiseen velkavankeuteen. Vartiointiliikkeiden kova kilpailuttaminen teki graffitivalvonnasta myös kannattavaa bisnestä joka lisäsi valvonnan tarjontaa entisestään (Bogdanoff 2009, s.122).

Vuonna 2008 Stop töhryille hanketta vetänyt Kauko Haantie myönsi projektin olleen virhe. Se maksoi kymmenen vuoden aikana Helsingin kaupungille yli 20 miljoonaa euroa. Tuona aikana graffitimaalareille ei kaupungin puolesta tarjottu laillista keinoa harjoittaa harrastustaan. Vuonna 2009 Helsingin Suvilahteen pystytettiin pääkaupungin ensimmäinen laillinen seinä jonne sai kuka tahansa käydä maalaamassa. Tämän jälkeen ympäri Suomea on rakennettu monia luvallisia graffitaitoja. Graffitit on otettu myönteisemmin vastaan ja ihmiset eivät pelkää enää niitä niin paljon. Mielestäni tämä kertoo ihmisten aivotoiminnasta jossa yksilön mielipidettä pelätään tuoda esiin. Jos maalaus on tehty laittomasti se yleensä mielletään rumaksi, kuitenkin sama maalaus on usein hieno jos se on tehty laillisesti. Galleria-kontekstissa sitä on lupa kritisoida ja sitä ehkä jopa kuuluukin kritisoida. Yleinen mielipide vaikuttaa siihen miten valtamedia esi-

merkiksi suhtautuu graffitii. Se onkin kausittaista ja graffitista uutisoidessa sillä on suuri merkitys onko se milloin negatiivista milloin positiivista. Kuten taiteessa aina on ollut; kriitikot vaikuttavat suureen osaan katsojista ja mielite muodostuu helposti jo otsikoista. Loppujen lopuksi sillä ei ole suurta vaikutusta siihen minkä verran graffiteja esiintyy kaduilla. Gallerioihin ja museoihin sillä voi olla vaikutusta niiden oman maineen kannalta.

3. Graffitin ja katutaiteen eroavaisuus

Monesti graffitimaalauksista ja katutaiteesta käytetään samaa termiä tai ne mielletään samoiksi asioiksi. Negatiiviseen sävyyn julkiseen tilaan tehdystä maalauksesta tai liimatusta tarrasta käytetään usein sanaa töhry. Se voi olla monen mielestä sitä, mutta monen mielestä myös kaupunkikuvaa rikastuttavaa ihmisen jättämää jälkeä. Siitä miten graffiti ja katutaide eroavat toisistaan on monia mielipiteitä. Joidenkin mielestä ne ovat sama asia, joidenkin mielestä kaukana toisistaan. Mielestäni katutaide on huomion hakuisempaa ja sanomallisempaa kuin graffiti. Graffitit ja tägit eivät välttämättä näyttäydy mitenkään, kuin tekijöilleen itselleen. Galleriassa ja näyttelyissä se kuitenkin toisinaan tuodaan esille. Näissä tilanteissa se kiinnostaa ihmisiä. Se on outoa, koska kaupungeissa se näyttäytyy ympärillämme sekä isoissa, että pienissä määrin joka tapauksessa. Galleria kontekstissa esitettävän graffitikulttuurin salamyhkäisyys ja esitystavat kiinnostavat ihmisiä, koska salaisuudessa piilee mysteeri johon luonto heijastaa.

Mielestäni katutaide on niin sanotusti graffitin pikkuveli. Graffiteja yhdistää kirjaimet, kun katutaide on usein tehty sapluunoilla, se on jotain esittävää tai siinä on joku poliittinen sanoma. Katutaide voi olla myös performanssi tai vaikkapa veistos. Onhan tagikin (nimimerkki) jo tavallaan poliittista kun se on tehty luvattomasti julkiseen tilaan. Katutaide on viety ehkä teknillisesti pidemmälle kun taas graffiteissa toistuu usein tekijän nimimerkki. Molempia yhdistää kuitenkin julkiseen tilaan toteutus ja usein luvattomuus. Sana katutaide kuitenkin luo käsityksen kadulle tehdystä taiteesta. Graffiti voi ehkä olla taidetta, mutta itse olen mieltänyt aina graffitin ja katutaiteen eri asioiksi.

Banksyn katutaideteos

4. Graffitin vaikutus omaan taiteelliseen työskentelyyni

Opinnäytetyön tekstiosuuden aihe on minulle luonteva, koska kiinnostukseni nykytaiteeseen on tullut graffitin kautta. Varhaisteinänä, asuessani seinäjoella oli vielä muutama laillinen graffitimaalauspaikka, jossa kavereiden kanssa kävimme ihastelemassa värikkäitä maalauksia. Tästä alkoi matkani kohti luovaa purkautumista aluksi spraymaaleilla ja myöhemmin mukaan tuli akryylit, öljyvärit, lateksimaalit yms. Kankaalle ja roskiksesta löytämilleni pohjille alkoi syntyä jotain abstraktimpaa. Myös nuorena seinälläni roikkuva Jackson Pollockin juliste jostain hänen teoksestaan innoitti minua suuresti. Mielestäni graffiteissa ja nimenomaan nopeasti tehdyissä tageissa on jotain hyvin samankaltaista kuin Jackson Pollockin teoksissa. Lisäksi Pollockin työskentelytapa oli hyvin spontaania ja nopeaa kuten graffitin maalaus. Abstraktit kuviot ja roiskeiden kaltaiset kuviot ovat hyvin yleisiä graffitimaalauksissa. Lisäksi maalaus tehdään melkein poikkeuksetta kerralla valmiiksi, ellei tekijä tule häirityksi tai kyseessä on aikaa vievä näyttävä, suurikokoinen ja hyvin suunniteltu teos.

Teos Yläsalama maalausinstallaatiosta Ylikuormittuma/Overload

5. Graffiti ja taidegalleriat

Huolimatta siitä mitä he sanovat, graffiti ei ole alhaisin taiteen muoto. Vaikka ehkä joudut hiipiä yöllä ja valehdella äidillesi, se on itse asiassa rehellisin saatavilla oleva taiteen muoto. Siinä ei esiinny elitismiä tai hypetystä, se esittyy parhailla seinillä mitä kaupungista löytyy ja kukaan ei ole määrittämässä sen rahallista arvoa (Banksy 2006, s.8). No, nykypäivänä kuitenkin Banksyn seinämaalauksia on alettu myymään sadoillatuhansilla dollareilla. Katutaide ja graffitit on otettu osaksi taiteen kenttää sekä mainontaa. Mutta onko graffiti enää graffiti kun se tuodaan museoon tai galleriaan? Parhaimmillaan se on instituutioista riippumaton taiteenlaji, jonka tekijää ei tiedetä. Nykyaikaisessa noudatetaan aina tiettyjä kaavoja joilla saa hyväksyntää ja kourallinen ihmisiä päättää siitä kuka menestyy. Graffitissa kyse on ehkä enemmänkin asenteesta, koska usein se on luvaton ja kohdistuu jonkun toisen ihmisen omaisuuteen. Onko se sitten taidetta; siitä voi olla montaa mieltä, mutta omasta mielestäni se on hyvin useissa tapauksissa ympäristötaidetta, koska se on väriä ympäristössä; ihmisen luomaa.

Nimimerkkejä seinällä

Teos The Leader maalausinstallaatiosta Ylikuormittuma / Overload

Itämaisessa kulttuurissa, erityisesti Kiinan taiteessa ja Japanissa, kalligrafiaa on aina arvostettu suuresti – yhtä paljon kuin maalaustaidetta. Myös islamilaisessa taiteessa kalligrafialla on ollut suuri merkitys. Näillä alueilla kalligrafia on ollut osa jokapäiväistä kulttuuria ja yleissivistystä. Länsimaissa kalligrafian merkitys ei ole keskiajan uskonnollisia kirjoituksia lukuun ottamatta ollut yhtä suuri (Wikipedia).

Graffiti ja kulttuurin liittyvät nimikirjoitukset, tagit vihastuttavat useita. Parhaimmillaan tagit ovat loistavaa kalligrafiaa eli kaunokirjoitustaidetta tai muuten hienosti tyyliäntyneitä nimimerkkejä ja jengitunnuksia.

Ensimmäisen yrityksen organisoida ja laillistaa graffitintekemistä teki sosiologian opiskelija Hugo Martinez, joka vuoden 1972 lopulla perusti United Graffiti Artists-ryhmän. Hän kokosi yhteen joukon taitavimpia, latinosyntyisiä kirjoittelijoita, jotka alkoivat maalata kankaalle. Tavoitteena oli pääsy taide-markkinoille. (Isomursu, Jääskeläinen 1998, s. 18) Tämän jälkeen on pidetty useita graffitimaalareiden taidenäyttelyitä ympäri maailman tähän päivään saakka ja uskon, että niitä tulee olemaan enenemissä määrin. Tänä päivänä maailman laajuisesti tunnetuin suomalainen graffititaiteilija nimimerkillä Egs. Hän on maalannut ympäri maailmaa 25 vuoden ajan ja hänen teoksiaan on ollut esillä suomen lisäksi mm. Barcelonassa, Amsterdamissa ja Lontoossa.

Kuvataiteena graffiti on pitkään ollut salonkikelpoista. Sitä toteutetaan tilauksesta suoraan gallerian puhtaaksi pakkeloituun seinään ja ryhmänäyttelyitä koostetaan katutaidetaustaisten merkittävimpiä hatunnostoja elävälle katukulttuurille. Kaupungin laitokset tilaavat suurikokoisia grafiteja piristämään väliaikaisia työmaaseiniä, läänintaiteilijaksi valitaan graffitimaalariksi profiloitunut kuvataiteilija ja erilaisia graffititermiä lainaavia elementtejä, kuten pehmeitä neulossomisteita katukuvassa, sympataan niin yksityis- kuin viranomaistahoillakin. 1980-luvulla graffiti ja kuvataide kuhertelivat keskenään eritoten newyorkilaisen Basquaitin löytämisen ansiosta. Graffitiin liitetty räikeys, alleviivaavuus, poptaidemaisuus tai sarjakuvamaisuus huomioon ottaen ei ole yllättävää, että aihe kävi kuumana silloin ja viettää nyt toisen kerran häitään. Graffitissa toteutuu ainakin viisi ajan kuvataiteenhengen mukaista peruspilaria:

- Ei ole mitään peruspilareita
  - Taide astuu kadulle ja on lähellä ihmistä
  - Teoksen arvo on sen hetkellisyydessä
  - Teos on toteutettu hyväntahtoisen anarkian hengessä
  - Taide on ja ei ole paikkasidonnaista samanaikaisesti - esimerkiksi junavaunun kyljessä toteutuvat molemmat (Täydellinen ympyrä 2011).
- Graffiti on siis jollain tasolla saavuttanut taiteen aseman, mutta siihen liitetään usein sotkeminen ja vandalismi, ei se silloin ole enää taidetta. Onkin hyvin vaikeaa arvioida milloin se on taidetta ja milloin ei. Taidenäyttelyissäkin on usein teoksia, jotka juuri herättävät kysymyksen: mikä on taidetta. Ruma taide voi olla taidetta, silloin myös ruma töhry voi olla taidetta. Ai-

nakin jos se esitetään taidenäyttelyssä. Kadulla sen merkitys on jotain muuta. Graffitimaalari voi olla taiteilija ilman, että hän esittelisi maalauksiaan galleriassa yhtäläillä kuin ruoan valmistaja voi olla kokki ilman, että hän on töissä ravintolassa.

Graffitimaalaus keskittyy aina värien käyttöön ja muotoon, missä sen totetus ja tekotapa ovat olennaisessa roolissa. Siinä ohella sosiaalinen ja yhteiskunnallinen merkitys myös määrittelevät graffitimaalauksen ydintä ja sanomaa. Graffitin kehityskaari elää tällä hetkellä vaihetta, johon on mahdollista sijoittaa useita erilaisia ideoita, tyyliä ja liikkeitä. Tämä tekee graffitista kehittyvän ja elävän taidemuodon, josta muut taidesuunnat ottavat vaikutteita. Graffitin luonteen vuoksi, sen on mahdollista olla sekä taidetta että anti-taidetta. Taidetta sen vuoksi, että sitä harjoitetaan vaativalla taidolla ja samalla tietyn tyylin tavoittelulle ja kirjainmuodolle omistetaan lähes koko taiteilijaura. Anti-taidetta sen vuoksi, että sitä tehdään taidemaailman ja muun yhteiskunnan ulkopuolella, eivätkä graffitin maalajat tavoittele itselleen tunnustetun taiteilijan asemaa. Lisäksi graffitia tehdään yleensä vapaa-ajalla, muun elämän ulkopuolella, kun taas ammattitaiteilijat tekevät taidetta pääasiallisena päivätyönä. Graffitilla ei myöskään ole mitään suurempaa tarkoitusta oman olemuksensa lisäksi, mikä puolestaan vahvistaa sen olevan solipsistinen taiteen muoto. Useiden teoreetikoiden mukaan taiteen tulisi olla epätarkoituksen mukaista ja epäkäyttännöllistä. Graffiti täyttää nämä vaatimukset. On kuitenkin huomioitava, että graffititaiteella itsessään ei sisällöllisesti ole mitään suurempaa tarkoitusta vaan sen sijainti ja laittomuus tekevät siitä poliittisesti kantaaottavan. Nämä erityispiirteet tuovat graffitille nykytaiteelta kaivattua sisältöä. (Chalfant 2008, 18). Graffiti on kuitenkin monelle elämäntapa ja monella ei sen lisäksi ole ulkopuolista elämää. He eivät tee sitä vapaa-ajallaan vaan täysipäiväisesti, josta joskus jää vapaa-aikaa. Jos heille maksettaisiin tästä palkkaa ja se olisi päivätyö siitä todennäköisesti katoaisi kiinnostavuus. Mutta kuten sanottua, sen voi hyvin määritellä taiteeksi tai anti-taiteeksi, kuten monen muunkin taiteenlajin. Graffiti ja nykytaide hakevat molemmat vaikutteita toisistaan. Tässätilanteessa ne ovat vuorovaikutuksessa ja ovat toistensa kollegoita.

Laiton graffiti, ja samalla laitton katutaide, on alansa harrastajien mielestä paras graffitimuoto. Tämä johtuu siitä, että laittomilla graffitimaalauksilla on lähes aina poliittisia ja eettisiä konnotaatioita, jotka voivat menettää merkityksensä tai muuttua olemattomaksi "jouduttuaan" galleriaan tai muuhun, valtion edustamaan lailliseen tilaan (Lewishon 2008, 127). Sama asiahan se ei ole kuin kadulle ja sen alkuperäisiin kehyksiin kuuluvassa toiminnassa. Näyttelytilanteissa graffitia esitettäessä, se onkin jonkinlainen kopio alkuperäisestä. Se ei ole paha asia, että graffitia esitellään museoissa ja gallerioissa, mutta usein siitä jää puuttumaan sen aitous. Se voi kuitenkin avata positiivisia näkemyksiä ja herättää kysymyksiä esimerkiksi sananvapaudesta. Yksityistä omaisuutta pitää kunnioittaa, mutta maailmassa on paljon kenenkään omastamattomissa olevaa tyhjää tilaa mikä olisi hyvä antaa taiteilijoiden käyttöön, ei siis pelkästään graffitimaalajien, vaan luovien alojen laboratorioiksi.

Suomalaisen graffititaiteen pioneerin Egsin mielestä graffiti- ja katutaitteesta nimenomaan pitää tehdä näyttelyitä taidemuseoihin, jotta teokset saadaan dokumentoitua sekä esitelyä laajemmalle yleisölle (Nummelin,- Grambye, Hovi- Assad, Burkard, Kjoller, Ramsted- Salonen, Ring 2012, s. 106). Egsin maalaukset museo ja galleria kontekstissa ovat kuitenkin usein todella abstrakteja ja jos ei tietäisi teosten sisältävän kolmea kirjainta E, G ja S olisi niitä vaikea liittää graffitikulttuuriin. Monesti kuitenkin Egsin näyttelyissä ja graffitikulttuurissa yhdistävänä tekijänä toimii teoksen hetkellisyys; Egs on käyttänyt gallerioiden seinätilaa hyödyksi ja tehnyt teoksia suoraan seinään.

Egs graffiti, Hong Kong

World Map Triptych, 2014, indian ink on watercolor paper, 3 x 100 x 70

6. Graffiti-aiheisia tapahtumia ja näyttelyitä Suomessa

6.1. URB-festivaali

Kulttuurin parissa toimivat tahot ja yksityiset henkilöt ovat järjestäneet tapahtumia ja näyttelyitä vuosien saatossa suomessa tasaisin väliajoin. Muunmuassa Nykytaiteenkeskus Kiasma on järjestänyt vuodesta 2000 URB-festivaalia joka keskittyy urbaaniin taiteeseen.

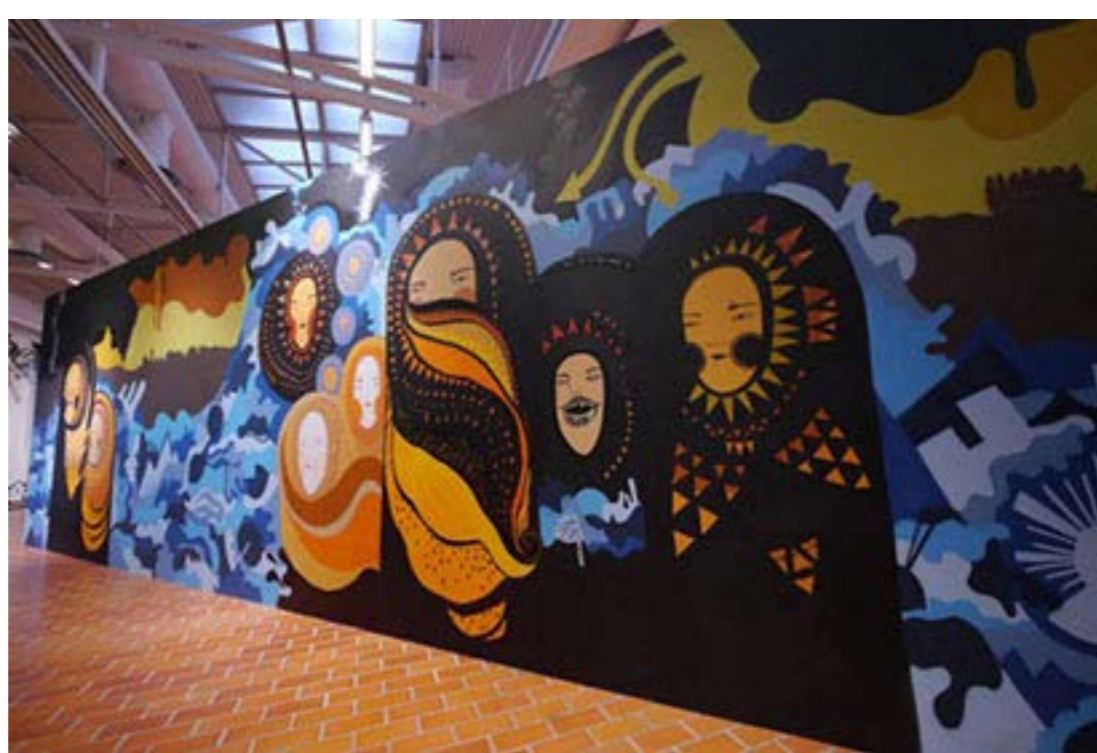
Vuonna 2001 poliisi hermostui graffitimaalajien hyysäämiseen ja haki URB-festivaalin mapit, valokuvat ja videot.

”Valtion museo on valtion laitos ja velvollinen antamaan virka-apua poliisille, jos he niin haluavat”, festivaalien silloinen johtaja Virve Sutinen perustelee materiaalin luovuttamisen viranomaisille. Vaikka poliisi lupasi palauttaa URB:n arkistomateriaalin, ei mitään ole tapahtunut.

”Eivät he varmastikaan tulleet siitä hullua hurskaammiksi”, Sutinen jatkaa. ”Mutta tarkoitus olikin varmasti luoda kuva uhasta, joka asetti toimintamme laillisuuden kyseenalaiseksi” (Voima 2012). Todennäköisesti Helsingissä silloin toimiva nollatoleranssi politiikka vaikutti materiaalin takavarikoimiseen. Huolimatta 2001 vuoden tapahtumista, festivaali järjestetään edelleen vuosittain ja on saavuttanut suuren yleisömäärän.

6.2. Street art - The New Generation

Olen itsekin ollut vuosien aikana erilaisissa urbaanin taiteen tapahtumissa taiteilijana sekä järjestely tehtävissä. Vuonna 2012 kutsu tuli Porin taidemuseon järjestämään Streetart - The New Generation näyttelyyn jossa kutsuttuja taiteilijoita olivat: BLU, BUJAHULI, C.FINLEY, DOLK, EGS, EYESAW, FRANK, ICY & SOT, INVADER, JUSSI TWOSEVEN, L.A.TINO & P.A.RONI, MAGDA SAYEG - KNITTA, PLEASE, LAPRO & XEUGUX (MULTICOLOURED DREAMS), M-CITY, MENTALGASSI, OTTO MAJA, TOASTERS, SLINKACHU, ANTON WIRAEUS. Kutsun tullessa lähdimme ilomielin suunnittelemaan ja toteuttamaan maalausta Porin taidemuseon sisätiloihin. Seurasin keskusteluja siitä miten katutaide/graffiti muuntuu taidemuseo-konseptiin, mutta en ajatellut omaa maalaustamme katutaiteena vaan seinämaalauksena jonka lähtökohdat ovat katutaideyylisessä maalauksijäljessä.

Saman vuoden syksynä osa Porin taidemuseon näyttelyn taiteilijoista esitteli töitään Tanskassa Odensen kaupungissa Kunsthallen Brandtsissa, jossa itse pääsin maalaamaan taidehallin omistuksessa olevaan ulkoseinään julkisen teoksen, sekä kaksi maalausta taidehallin näyttelytiloihin. Edelleen pohdimme samoja asioita kuin Porissa, mutta tälläkertaa tein ulos kirjaimia graffitityylillä ja näyttelytiloihin seinämaalaukset katutaideyylisesti. Tai itseasiassa en tiedä oliko seinämaalaukset katutaideyylisiä, folk-taidetta vai mitä. Spekulointi jätettiin kokonaan yleisölle, koska suurin osa näyttelyiden taiteilijoista edusti itseään keksityn taiteilijanimen takaa. Sekä Porissa ja Odensessa näyttelyt olivat yleisömäärällisesti menestyksekkäitä ja minulle kokemuksena todella rikkaat. Siitä miten katutaide ja graffiti muuntuivat instituutiollisessa ympäristössä voisin todeta, että kadulla ja urbaanissa ympäristössä (ainakin näiden kahden näyttelyiden osalta) graffiti sekä katutaide pääsevät enemmän oikeuksiinsa. Taidemuseossa ja taidehallissa huomasi, että teokset jäivät kaipaamaan spontaaniutta ja ehkä tekijälle tuomaa painetta joka näkyy ulkona tehdyissä maalauksissa.

6.3. Ryminä 2014

Kesällä 2014 olin mukana Ryminä 2014 katutaide tapahtumassa Jukka Silokunnaksen avustajana. Tehtäviini kuului mm. sponsoreiden hankinta. Huomasin kuinka vaikea on saada yrityksiä mukaan tapahtumaan. Rahoitusta emme saaneet kuin muutaman sata euroa, mutta Kankaan paperitehtaalla järjestetyssä tapahtumassa saimme taiteilijoina vapaat kädet toteuttaa suurikokoisia seinämaalauksia. Talomaaleja saimme käyttöömmä reilusti, firmoista joissa oli virhesävytettyjä maaleja joita ei voinut enää täydellä hinnalla myydä. Maaleista oli suuri apu, koska tapahtuma toteutettiin käytännössä nollabudjetilla. Tarkoitus oli toteuttaa suuria ja hienoja seinämaalauksia ihmisten silmän iloksi. Tässä mielestäni onnistuimme ja oli ilo olla mukana edistämässä suomalaista katutaide ja graffiti kulttuuria. Voi olla, että menee vielä kauan ennenkuin Suomessa katukulttuurin arvoa ymmärretään ja arvostetaan samalla lailla kuin esimerkiksi keski-euroopassa. Tässäkin tapahtumassa nuorien taiteilijoiden oma-aloitteisuudella oli todella tärkeä merkitys. Ryminä katutaide tapahtuma saa jatkoa kesällä 2015 Lappeenrannassa.

Graffiti maalaus, Kunsthallen Brandts, Odense Tanska

Seinämaalaukset, Ryminä 2014

7. Ylikuormittuma / Overload

Mältinrannan studiossa esillä oleva maalausinstallaationi sisältää 39 teosta, joista muodostuu yhtenäinen teos levittäytyen kahdelle seinälle. Idea teokseen sai alkunsa pienestä maalauksesta, jonka olen maalannut vuonna 2012. Tekoprosessin aikana aihe hieman muuttui, mutta tiedossa oli jo prosessin alussa, että teoksia tulee monta muodostaen yhtenäisen kokonaisuuden. Olen pohtinut viimeisen vuoden aikana suhdettani nykytaiteen ja graffitin välillä. Olenko nykytaidemaalari vai graffitimaalari ja täytyykö näiden välille edes vetää minkäänlaista rajaa. En ehkä muuten asiaa kovin edes pohtisi, mutta olen törmännyt usein kysymykseen taustoistani, onko minulla graffititausta. Ilmeisesti se siis näkyy taiteessani, mutta en sitä tietoisesti halua enää tuoda esiin. On kuitenkin ollut mielekästä työskennellä nykytaiteen kentällä ja graffitikulttuurin parissa.

Yhtenäisyyksiä Ylikuormittuman ja graffitin välillä on ehkä jotkut graafiset elementit, jotka tulevat tiedostamatta, sekä jotkut samat materiaalit kuten spraymaali, lateksimaali ja tussit sekä ruosteentomaali. Tekoprosesseissa on kuitenkin paljon eroja; graffitimaalaus tulee usein kerralla valmiiksi ja sitä ei välttämättä näe enää kuin kuvasta, koska puhdistus tahti on kova tai se tulee päällemaalatuksi jonkun toisen toimesta. Taulu usein jää "muhimaan" ja sitä tulee jatkettua useita päiviä. Onkin ollut todella terapeutista tässäkin projektissa poistua työhuoneelta ja lähteä ulos maalaamaan jotain muuta kuin pitkää prosessia vaativaa teosta, joka tuodaan galleriatilaan ihmisten arvioitavaksi.

*Yksityiskohta maalausinstallaatiosta
Ylikuormittuma/Overload*

8. Lopuksi

Onko graffitin merkitys enään sama kun se tuodaan galleriaan tai museoon? Ainakin se on moneen vuosikymmeneen kehittynyt kuvataiteenala visuaalisesti ja kulttuurillisesti, joka varmasti tulee jatkumaan ja rikastumaan yhtälailla kuin nykytaide voi kiinnostavuudellaan kasvaa. Rahallisesti nykytaiteessa ja graffitikulttuurissa harvoin ainakaan itse taidemaalajan on hyvin vaikea menestyä, lähinnä siitä tienaa ehkä joku ulkopuolinen taho; graffitien puhdistajat ja näyttelyiden kuraattorit. On kuitenkin vaikea lähteä spekuloidaan kuuluuko graffiti galleriaan vai onko parempi, että se pysyy kadulla. Mielestäni koko asian pohtiminen on hankalaa, koska graffiti on aina ollut instituutioiden ja viranomaisten hallitsemattomassa asemassa. Toki viranomaiset yrittävät sitä rajoittaa, mutta tekijöitä löytyy aina ja monelle se onkin elämäntapa. On kaunista nähdä värejä kadulla ja elinympäristössämme, on kaunista nähdä ja nauttia väreistä gallerioissa ja näyttelyissä. Ihmisen kuuluu elää ja värit ovat yksi hyvä keino elää.

Lähteet:

Isomursu, Anne & Jääskeläinen, Tuomas (1998) Helsinki Graffiti.
Helsinki: Kirjapaino Erikoispaino Oy

Stahl, Johannes (2009) Street Art
Saksa: H.F. Ullmann

Veljeskunta Vapaamaalarit, Ajatuksia graffititaiteesta
Täydellinen Ympyrä 1-2/2011 s. 8 (Luettu 21.5.2015)
<http://tampereen-taiteilijaseura.fi/uusi/wp-content/uploads/2011/04/lehti-2011-pien.pdf>

Chalfant, Henry (2008) Street Art: The Graffiti Revolution
New York: Tate Publishing

Lewishon, Cedar (2008) Street Art: The Graffiti Revolution

Nummelin, Esko, Grambye, Lars Hovi, Assad, Pia, Burkard, Lene, Kjoller, Birgitte, Ramstedt-Salonen, Mirja, Ring, Katrine (2012)
Street Art – The new generation.
Kunsthallen Brandts & Porin taidemuseon julkaisuja 119

Banksy (2005) Wall and Piece
Iso-Britannia: Century.

Wikipedia: Kalligrafia, Luettu 22.4.

Bogdanoff, Joanna (2009) Graffiti – No Name, No Fame.
Tampere: Tampereen Kirjapaino

Lupa tappaa luovuuden?

Voima 1/2012 s.12 (Luettu 27.4.2015)
<http://fifi.voima.fi/voima-artikkeli/2012/numero-1/lupa-tap->

Kuvalähteet:

Kuvat s. 1, 3, 6, 8, 9(The Leader) , 13, 14: J-P Köykkä

s.5 (Dondi graffiti) <https://www.tumblr.com/search/dondi%20graffiti>

s. 7 (Banksy) <http://www.streetartutopia.com/?p=720>

s. 9 (nimimerkkejä seinällä) <http://eyeteeth.blogspot.fi/2010/07/twist-tag-wall.html>

s. 11 (Egs: World Map) <http://egshelsinki.com/category/paintings/>

s. 11 (Egs, Hong Kong) <http://www.spraydaily.com/hello-my-name-is-egs-wmd-cdc-tpg-fmk/>

s. 12 Jukka Silokunnas